

Огляд/

Внутрішньодержавні і транскордонні перекази за перше півріччя 2012 року

Аналітичні дані щодо діяльності в Україні впродовж першого півріччя 2012 року внутрішньодержавних і міжнародних систем переказу коштів, створених резидентами

У попередньому номері “Вісника НБУ” було оприлюднено інформацію про діяльність в Україні протягом I півріччя 2012 року міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами. Продовжуючи тему, управління нагляду (оверсайта) за платіжними системами та системами розрахунків пропонує увазі читачів журналу аналітичні матеріали щодо діяльності систем переказу коштів, створених резидентами (банками та небанківськими установами України). Викладена в публікації інформація не включає даних щодо переказів, здійснених в Україні з використанням внутрішньобанківських систем переказу коштів. Слід зауважити, що згідно з законодавством платіжні організації платіжних систем, які є резидентами, зобов'язані узгоджувати правила функціонування відповідних платіжних систем із Національним банком України.

За станом на 01.07.2012 р. Національним банком України узгоджено правила дев'яти платіжних систем, із яких чотири створено банками України:

- “PrivatMoney” (ПАТ “КБ “Приватбанк”, м. Дніпропетровськ);
- “АВЕРС” (ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”, м. Київ);
- “Аваль-Експрес” (ПАТ “Райффайзен-банк “Аваль”, м. Київ);
- “СОФТ” (ПАТ “Укрсоцбанк”, м. Київ);

п'ять систем створено небанківськими установами України:

- “Фінансовий світ” (ТОВ “Українська платіжна система”, м. Київ);
- “Розрахункова фондова система” (ПАТ “Фінансова компанія “Сучасні кредитні технології”, м. Дніпропетровськ);
- “Поштовий переказ” (УДППЗ “Укрпошта”, м. Київ);
- “ІнтерПейСервіс” (ПАТ “Запоріжж'язоксервіс”, м. Запоріжжя);
- “Глобал Мані” (ТОВ “Глобалмані”, м. Київ).

СИСТЕМИ ПЕРЕКАЗУ КОШТІВ, СТВОРЕНІ БАНКАМИ УКРАЇНИ

Серед платіжних систем, створених банками України, дві є міжнародними системами переказу коштів (“PrivatMoney” і “АВЕРС”), а дві – внутрішньодержавними системами переказу коштів (“Аваль-Експрес” і “СОФТ”).

Найбільшу кількість учасників має міжнародна система переказу коштів “PrivatMoney”, що приєднала 68 установ, із яких 24 є резидентами, а 44 –

нерезидентами.

Друге місце за кількістю учасників посідає міжнародна система переказу коштів “АВЕРС”, договори про участь у якій уклали 43 установи, п'ять із яких є нерезидентами. Крім того, система “АВЕРС” співпрацює з п'ятьма системами-партнерами, створеними нерезидентами.

Перелік систем переказу коштів, створених банками України, подано

в таблиці 1.

У межах України з використанням зазначених чотирьох платіжних систем у першому півріччі 2012 року було переказано національної валюти на суму **3 192 млн. грн.** та іноземної валюти на суму **4.6 млн. доларів США** (в еквіваленті). При цьому система “PrivatMoney” є лідером серед створених банками України систем переказу коштів – як за кількістю перека-

Таблиця 1. Перелік створених банками України систем переказу коштів

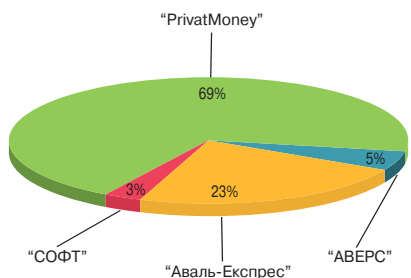
Назва системи та її платіжної організації	№ та дата видачі свідоцтва НБУ	Кількість учасників-резидентів	Кількість учасників-нерезидентів	Кількість систем-партнерів, створених нерезидентами
Міжнародні системи				
“PrivatMoney”, ПАТ “КБ “Приватбанк”	№ 10 від 19.07.2010 р.	24	44	–
“АВЕРС”, ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”	№ 1 від 27.05.2008 р.	38	5	5
Внутрішньодержавні системи				
“Аваль-Експрес”, ПАТ “Райффайзен-банк “Аваль”	№ 9 від 07.07.2010 р.	11	–	–
“СОФТ”, ПАТ “Укрсоцбанк”	№ 7 від 26.08.2009 р.	11	–	2

Таблиця 2. Обсяги переказів у межах України, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у першому півріччі 2012 року

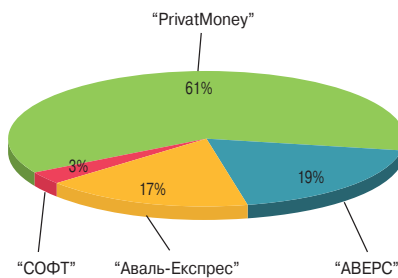
Назва системи та її платіжної організації	Код валюти	Кількість переказів		Сума переказів (тис. одиниць валюти)	
		Усього	У тому числі учасниками системи	Усього	У тому числі учасниками системи
“АВЕРС”, ПАТ “Банк “Фінанси та кредит”	UAH	54 915	9 241	598 592	66 502
	USD	743	30	2 785	287
	UAH	260 989	478	554 781	1 399
“Аваль-Експрес”, ПАТ “Райффайзен-банк “Аваль”	UAH	37 350	1 852	111 131	7 970
	USD	8	7	41	41
	EUR	0	0	0	0
“PrivatMoney”, ПАТ “КБ “Приватбанк”	UAH	762 084	25 238	1 927 183	69 417
	USD	819	22	1 654	43
	EUR	97	3	153	6
Усього	UAH	1 115 338	36 809	3 191 687	145 288
	USD	1 570	59	4 481	371
	EUR	97	3	153	6

Внутрішньодержавні перекази, здійснені з використанням платіжних систем, створених банками України, у I півріччі 2012 року

Графік 1. Кількість переказів

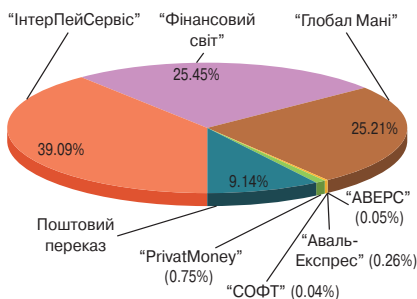

Графік 2. Сума переказів

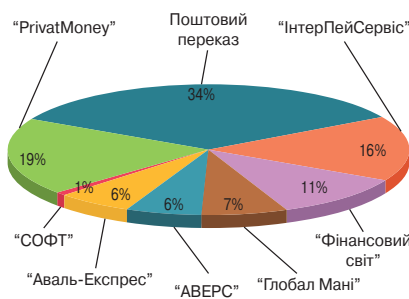

Внутрішньодержавні перекази, здійснені з використанням платіжних систем, створених банками та небанківськими установами України, у I півріччі 2012 року

Графік 3. Кількість переказів

Графік 4. Сума переказів

зів (69% від загальної кількості переказів), так і за сумою (61% від загальної суми переказів). Друге місце за кількістю переказів у межах України обіймає "Аваль-Експрес" (23%), а за сумою переказів другою є система "АБЕРС" (19%) (див. графіки 1 та 2).

Обсяги переказів, здійснених у межах України у першому півріччі 2012 року з використанням створе-

них банками систем переказу коштів, наведено в таблиці 2.

Транскордонні перекази здійснювалися:

- за допомогою учасників – нерезидентів міжнародних платіжних систем "PrivatMoney" та "АБЕРС";
- завдяки співпраці платіжних систем, створених резидентами, і систем, створених нерезидентами

(договори про таку співпрацю укладені платіжними організаціями систем "АБЕРС" і "СОФТ");

- за допомогою банків – кореспондентів (нерезидентів) платіжних організацій внутрішньодержавних платіжних систем "СОФТ" і "Аваль-Експрес".

Загальна сума переказів, відправлених із України з використанням систем переказу коштів, створених банками України, становила **49 млн. доларів США** (в еквіваленті). Водночас сума переказів, виплачених в Україні, сягнула **220 млн. доларів США** (в еквіваленті). Найбільші обсяги транскордонних переказів у першому півріччі 2012 року було здійснено за допомогою міжнародних систем переказу коштів "PrivatMoney" та "АБЕРС".

Сума переказів, отриманих в Україні завдяки системі "PrivatMoney", **перевищила 124 млн. доларів США** (в еквіваленті), або 56% від усіх вхідних переказів. Із України за допомогою цієї системи було відправлено **27 млн. доларів США** (в еквіваленті), або 57% від усіх вихідних переказів.

Другою за обсягами транскордонних переказів була система "АБЕРС". Сума переказів, отриманих в Україні з використанням системи "АБЕРС", **перевищила 81 млн. доларів США** (в еквіваленті), або 37% від усіх вхідних переказів. Із України за допомогою цієї системи було відправлено **17 млн. доларів США** (в еквіваленті), або 35% від усіх вихідних переказів.

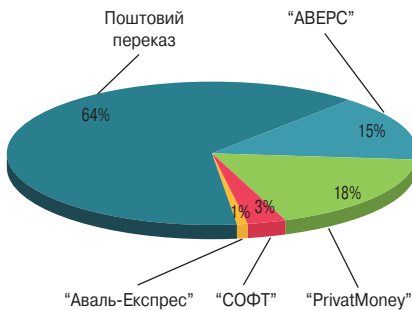
Дані про обсяги транскордонних

Таблиця 3. Обсяги транскордонних переказів, здійснених із використанням систем переказу коштів, створених банками України, у першому півріччі 2012 року

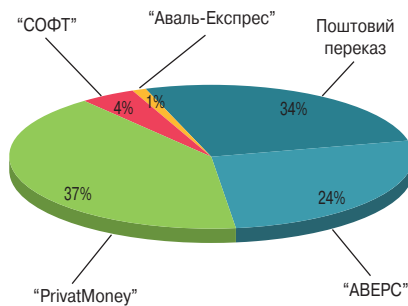
Назва системи та її платіжної організації	Спільно з учасниками-нерезидентами				Системи-партнери, створені нерезидентами	Спільно з системами-партнерами				Спільно з банками-кореспондентами (нерезидентами)			
	В Україні		З України			В Україні		З України		В Україні		З України	
	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)		Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)	Кількість переказів	Сума переказів (тис. доларів США)
"АБЕРС", ПАТ "Банк "Фінанси та кредит"	197	132	1 678	991	1. "ЛИДЕР", Росія	958	822	1 480	956				
					2. InterExpress, Росія	6 106	2 081	179	79				
					3. "Золотая корона", Росія	132 118	62 824	21 018	13 860				
					4. Caspian, Азербайджан	2 831	13 929	1 313	1 313				
					5. Intel Express Georgia, Грузія	1 977	1 196	70	47				
					Усього:	143 990	80 851	24 060	16 254				
"PrivatMoney", ПАТ "КБ "Приватбанк"	169 012	123 970	60 667	27 287									
"СОФТ", ПАТ "Укрсоцбанк"					1. CONTACT, Росія	24 077	12 565	8 990	4 017				
					2. MoneyGram, США	320	194	84	66	44	138	6	1
					Усього:	24 397	12 759	9 074	4 083				
"Аваль-Експрес", "Райффайзен-банк "Аваль"									1 925	1 719	0	0	

Транскордонні перекази, здійснені з використанням платіжних систем, створених банками та небанківськими установами України, у I півріччі 2012 року

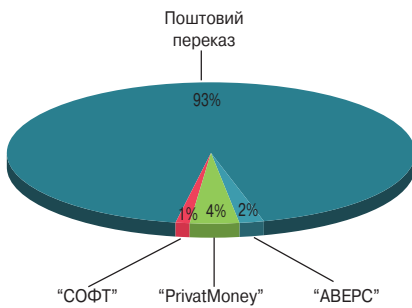
Графік 5. Кількість переказів в Україні

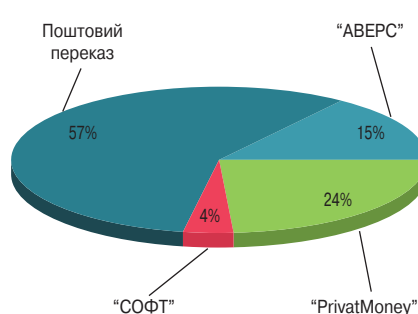
Графік 6. Сума переказів в Україні

Графік 7. Кількість переказів із України

Графік 8. Сума переказів із України

переказів, здійснених у першому півріччі 2012 року з використанням систем переказу коштів, створених банками, наведено в таблиці 3.

ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ, СТВОРЕНІ НЕБАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ

За станом на 01.07.2012 р. дозвіл Національного банку України на здійснення діяльності отримали п'ять внутрішньодержавних платіжних систем, створених небанківськими установами: "Розрахункова фондова система", "Глобал Мані", "Поштовий переказ", "Фінансовий світ" та "ІнтерПейСервіс". Одна з них – "Розрахункова фондова система" – є системою розрахунків за угодами щодо цінних паперів. Ця система налічує 15 членів та 50 учасників. У першому півріччі 2012 року з використанням "Розрахункової фондової системи" здійснено 15 тис. операцій із переказу коштів з метою купівлі-продажу цінних паперів на загальну суму **11 202 млн. гривень**.

Щодо платіжної системи "Глобал Мані", то зазначимо, що правила цієї системи включають правила системи електронних грошей "Глобал Мані", емітентом яких є ПАТ "Ощадбанк". У першому півріччі 2012 року в пунктах приймання коштів та з використанням програмно-технічних комплексів самообслуговування системою "Гло-

бал Мані" було прийнято 25.6 млн. переказів на загальну суму **662 млн. грн.** із метою поповнення електронних гаманців системи електронних грошей "Глобал Мані". Середня сума однієї операції становила 26 гривень.

Платіжні системи "ІнтерПейСервіс", "Фінансовий світ" та "Поштовий переказ" здійснювали діяльність з переказу коштів у межах України. Система "Поштовий переказ" здійснювала також транскордонні перекази.

За допомогою внутрішньодержавної платіжної системи "ІнтерПейСервіс" у першому півріччі 2012 року в межах України було здійснено 39.7 млн. переказів на суму **1 631 млн. гривень**. Середня сума однієї операції становила 41 гривню.

Із використанням внутрішньодержавної платіжної системи "Фінансовий світ" здійснено 25.9 млн. переказів на суму **1 067 млн. гривень**. Середня сума однієї операції становила 41 гривню.

Внутрішньодержавна платіжна система "Поштовий переказ" створена Українським державним підприємством поштового зв'язку "Укрпошта". Загальна сума переказів у межах України, оброблених платіжною системою "Поштовий переказ" у першому півріччі 2012 року, сягнула **3 465 млн. грн.**, з яких 62 млн. грн. становили термінові перекази.

Здійснення УДППЗ "Укрпошта" транскордонних переказів забезпечу-

ється на підставі Угоди про поштові платіжні послуги Всесвітнього поштового союзу та угод із поштовими службами інших країн. У першому півріччі 2012 року в Україні з використанням платіжної системи "Поштовий переказ" виплачено **111 млн. доларів США** (в еквіваленті), при цьому майже всю суму становили електронні перекази. За межі України УДППЗ "Укрпошта" відправлено **65 млн. доларів США**, у тому числі електронних переказів – на суму **18 млн. доларів США**.

Якщо порівняти підсумки діяльності у першому півріччі 2012 року систем переказу коштів, створених банківськими та небанківськими установами, можна зробити такі висновки. Найбільшу кількість внутрішньодержавних операцій було здійснено з використанням системи "ІнтерПейСервіс" – 39% від загальної кількості. Водночас найбільшу кількість коштів було переказано за допомогою системи "Поштовий переказ" – 34% від загальної кількості (див. графіки 3 і 4).

У сфері транскордонних переказів чільне місце посідає платіжна система "Поштовий переказ". Частка її переказів в Україну становила 64% від загальної кількості вхідних переказів, а з України – 93%. Також цією системою була оброблена найбільша сума вихідних переказів із України – 57% від загальної суми.

Водночас найбільша сума вхідних переказів в Україну була опрацьована за допомогою системи "PrivatMoney" (37% від загальної суми переказів) (див. графіки 5, 6, 7, 8).

Усього за допомогою чотирьох систем переказу коштів, створених банками та небанківськими установами України, у першому півріччі 2012 року було переказано:

у межах України:

10 017 млн. гривень;

5 млн. доларів США (в еквіваленті);

в Україну:

331 млн. доларів США (в еквіваленті);

за межі України:

113 млн. доларів США (в еквіваленті).

Матеріали підготовлено управлінням нагляду (оверсайта) за платіжними системами та системами розрахунків Генерального департаменту інформаційних технологій та платіжних систем Національного банку України.